

מאמרים ושיחות ממיו"ר הגה"צ
רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א

שכשזוכה להתבונן בסוד ייחוד השי"ת שהוא אחרית ותכלית כל החכמות, אזי הוא נבהל ונכלם איך מלאו אדם קצר ימים ושבע רוגז להציץ במסתורין של מלך, ואז תיכף הוא מתחזק בליבו ומתבונן סוד נפשו שלו שנתן לו השי"ת מתחת כסא הכבוד, שעליו נאמר "בני בכורי ישראל", "והייתם לי סגולה מכל העמים", "אהבתי אתכם אמר ה'", ושאר פסוקים ומאמרי הזוה"ק המגלים וצומם קדושת נשמת איש ישראל שהוא אחד עם קוב"ה ממש, ומזו המחשבה באה לו תיכף שמחה גדולה מאוד ונעשה צירוף אשמ"ח ע"ד, ובשמחה אותיות מחשב"ה, כי על ידי השמחה מתרבות המחשבות ומתברכות, ובעוצם תקיעת המחשבה האדם זוכה לילך ממש למקום שמחשבתו תקועה שם, כי במקום שמחשבתו של

אדם שם הוא כדאיתא מהבעש"ט, וממילא נעשה צירוף קדוש ונורא ש"ם אי"ח ע"ד, היינו שהולך מעולם לעולם ונדבק בסוד הייחוד.

וזהו "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי", כי איש כזה שזוכה להשתפכות הנפש, בלי ספק כוונתו טהורה והוא דבוק בשלמות, וממילא יש עלייה לשכינה על ידי תפילתו, וכדאיתא מהארי"י הקדוש, שלא יעסוק בייחודים אא"כ אין לו שום כוונה על עצמו וזאת לעשות נח"ר לבורא ית"ש, ותהיה מחשבתו זכה צלולה ומבוררת כ"כ, שאפילו מכוון להמשיך שפע לעולם, והלא מי שגורם המשכת השפע הוא מתברך ראשון, עכ"ל לא יחשוב כלל מזה שמתברך ראשון רק ישליך כל מגמתו לתכלית הנרצית.

וראוי לחזור על זה אלף פעמים, כמו ששמעתי על איש אחד שהיה מזהיר את בניו כל ימיו, תדעו שאין בעולם שום דבר חוץ ממכם והבורא ית"ש, ואינכם חייבים כלום לשום אדם ואינכם צריכים לצאת ידי חובת שום אדם ולא לפחד משום אדם! וכשמתבונן כן ויודע שהבורא ית"ש מקשיב לתפילתו, ויודע שהוא הנברא וכולל בתוכו כל הנבראים, והולך כעת בתפילתו להדביק כל הנבראים בבורא, אז מבקש מעומקא דליבא, יהי רצון מלפניך ה' שיהיה לך קורת רוח בעולמך ותשפיע עלינו מטובך ומלא פני תבל תנובה, וממשיך השפע הקדוש הזה מעולם לעולם עד שמתחדש חיות ושמחה וחוץ לכל הנבראים. כי זה ענין התפילה באמת, להשלים דבקות כלל הנבראים בשורשם שיהיה הכל אחד, בבחי' "וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו" (מלכים ב' ד', ל"ד), שהלא האדם כלול מעשר ספירות אורו יתברך, וכשעומד להתפלל, מעורר כנגדו גם כן י' ספירות אורו ית"ש בבחי' עולם שנה נפש וקרב עצם אצל עצמו ונעשה העולם כולו האחד.

"וחוטא אחד יאבד טובה הרבה" (קהלת ט', י"ח), שכשזוכים לעבודה הזו, להתדבק באמת בסוד הייחוד בשעת התפילה, ראוי להתיירא תמיד שלא יגרום החטא להיות רחוקים ממנו יתברך, וכמו שכתב בספר חסידים בביאור יר"א שב"ת יר"א בש"ת, שיהיה ירא ומתבושש תמיד לא לחטוא ח"ו, שמא יגרום החטא שלא יוכל להרגיש נועם קדושת שבת, וגם לטעם זה ראוי לו להתיירא לנפשו מאוד, כי הלא כל אדם בחשבו על יום הדין שלאחר כלות ימיו ושנותיו בעולותו ליתן וחשבון מפעליו, נופלת עליו יראה "מה נאמר ומה נצטדק נחפשה דרכינו ונחקרה". וכשהוא מתפלל על דרך הנ"ל, הרי בכל תפילה הוא מת מן העולם ונפרד מלבוש הגוף ועולה למעלה להתייצב בפני יוצר הכול בלי לבושים כלל וניכרים כל מחשבותיו ומזימות ליבו לגודל האור שיש בעולמות העליונים, ואיך יישאנו ליבו לקרב אל הקודש להיכנס בהיכל המלך בעודו איך שהוא, והכתב צווח ואומר "ויקחו לי תרומה", שעל ידי התפילה יש לנו ליקוהוין בו יתברך ממש, ולב מי לא ירעד בהשיטו ידו לגעת באור ה'...

(מתוך רעווא דרעוויז פרשת תרומה תשע"ז)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב'). הנה עבודת ההשתוקקות וההתקרבות אל הייחוד, היא מוטלת על כל איש ישראל כמ"ש "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", אך יצר הרע מחבל תחבולות לבטל האדם מזה, על כן אינו מניחו שיהיה ליבו שלום ופנוי במנוחת הנפש להתבונן בסוד אחד בבחי' 'לי לשמי', ומסעיר את נפשו בכמה מיני שאיפות ורצונות שיהיה בהול וטרוד כל היום לחטוף חטיפות ברוחניות ובגשמיות,

ומחמת החיפזון ובהלה הזו מתרחק מאוד מבחי' 'לי לשמי' כי נעשה מלא נגיעות ורצונות, ואז ממילא אפילו בשעה שעומד להתפלל אינו

יכול לבוא לבחי' "אשר ידבנו ליבו", שיהיה ליבו נשפך כנחל, כי כשאין הדבקות בשלמות יש מקום לכל הדאגות והמחשבות הזרות להתערור ולבלבל המחשבות, וכמו שרואים לפעמים אדם שעסוק מבוקר עד לילה בעבודת ה', היינו בעסק התורה ותפילה, אך באמת לא התחיל לעבוד את השי"ת, כי כל מחשבתו רק להצליח בקיום קפידה פלונית ומנהג פלוני, ולסיים השיעורים והסדרים שלו, ובאם נפלה שעה אחת מקבלותיו ומנהגיו, כבר הוא בצער גדול ולא יודע את נפשו, ולפעמים מוכרח לקצר בתפילתו כדי לא לגרוע ח"ו מעבודותיו וענייניו, וכמה הוא רחוק מהשכינה הקדושה, שאי אפשר להידבק בשכינה רק בניקיון לב של 'לי לשמי' שהוא בא בהכרח עם מנוחת הנפש ושלווה בה', ומי יודע אם יוצא בכלל ידי חובה בתפילתו אחר שלפעמים אינו שם ליבו בפני מי הוא עומד, בפני ממ"ה הקב"ה, שהוא אחד ואין בלתו ומלכותו בכל משלה ואין שום דבר בעולם, לא ברוחניות ולא בגשמיות, חוץ מאחדותו הפשוט, והגם שכבר נפסק שבימינו אין הכוונה בתפילה מעכבת, יש פוסקים שעכ"פ כוונה זו שידע לפני מי הוא עומד מעכבת, ואפילו שצועק בתפילתו ומרעיש עולם ומלואו, הלא אין מגמתו אלא לצאת ידי חובתו שירגיש בנפשו שעשה מה שצריך לעשות בדיוק נמרץ, ושארם כל התיבות בלי חיסור ודילוג, ומי יגלה את אוזניו שלא רק שלא השיג את שלמות העבודה אלא שלא עבר על מפתן הדלת.

ואין דרך להתפלל באמת בשלמות, רק על ידי שקודם התפילה מדמה בליבו שכבר קרבו ימיו למות ושכב על ערש דווי ונפרד מבני ביתו והלך בדרך כל האדם, וכבר סבבו בשוק הסופדים ואבד זכרו מלב, ועתה אין לו עוד שום טרדה או דאגה כי בלאו הכי כבר אינו בין החיים ומה יתנו לו ומה יוסיפו לו מחשבותיו, גם את חובותיו לבני אדם פרע עד אחרון שבהם, ולא נותר לו אלא הוא וקונו, ובמחשבות אלו יורדת שלוה על ליבו ופוקח עיניו להתבונן בענין האחד והיחיד שהוא קיים לעד ולעולמי עולמים, ייחוד הבורא ית"ש, ובכן מתחיל לדבר אל הקב"ה באמת ופשטות ותמימות ומתעטף בשמחה גדולה שהיא שמחת העדות, אשמ"ח ע"ד, עד שעניני ירדות פלגי מים מאור הייחוד הקדוש בבחי' "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו".

כך כשבא לבית התפילה ומואס מאוד בליבו חיי הבשרים ושוא תשועת אדם ונותן דעתו על תכלית האמיתית שהיא חי החיים שהוא אחד ואין בלתו, ומתוך מחשבה כזו עומד להתפלל למען כבוד שמו יתברך, תיכף הוא זוכה לדבקות אמיתית להיות אחד עם השכינה ובשמחתו לא יתערב זר ולא ישלטו בו מחשבות זרות כלל ומקורי עפעפיו יזילו שפע נהרות עליונים ממקור קודש יהלכון, ואז הוא נעשה בחי' אח"ד, 'מי יתנך כאח ליי', שהוא ייחוד השלם, ומתיבות שמ"ע אח"ד נעשה צירוף אשמ"ח ע"ד, ואח"כ נעשה מזה צירוף ש"ם אח"ע, כמבואר בזוה"ק, והענין,

משתה היין פורים תשפ"ב. סעודת משתה היין בפורים, עת גדול ונורא הוא, ובמדרש אמרו שחטא עץ הדעת היה ביין (בראשית רבה י"ט ה') "ותקח מפריו ותאכל א"ר איבו סחטה ענבים ונתנה לו", וחז"ל הקדושים הוסיפו, שאם היתה ממתנת עד ליל שבת והיו מקדשים על היין, לא היה שום פגם ואדרבה היה תיקון השלם. נמצא הפגם שהביא מיתה לעולם, והחריב את הבית הראשון והשני ונמנע את העולם לבוא לתיקונו, היה פגם של יין, ומטעם זה הפליגו חז"ל בשגב מצוות שתיית יין בפורים, עד שנקטו בלשון של "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע", משום שהפגם הראשון היה פגם הדעת, שאמר הנחש "והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע", והתיקון הוא להפקיר הדעת "עד דלא ידע", זיך מפקיר זיין פארן באשעפער בביטול גמור, לקיים רצון ה' בלי נגיעה עצמית כלל. ואם בכל שנה אמרו שהיין בפורים הוא תיקון לחטא עץ הדעת, הרי כשחל פורים בערב שבת ככהאי שתיא, על אחת כמה וכמה שיש בו תיקון, שהוא באותו זמן שבו היה הפגם בערב שבת, לכן כששותים את התיקון של חטא זה מביאים את העולם למצב של "עד דלא ידע" ומקריבים אותו אל תיקונו השלם.

והענין הזה יבואר יותר מדברי רבי חיים וויטאל זי"ע במכתב שנדפס בספרו 'ארבע מאות שקל כסף', וכענין הזה הביא ה'מאור עיניים' בשם זוהר חדש, שידיעה ובחירה הם בעצם תרתי דסתרי, משום שדבקות בידיעה פירושו ביטול הגמור לידיעה ה' שיודע וצופה ומביט מה שהיה הווה ויהיה, ואילו מקום הבחירה הוא מקום הפירוד חלילה שאינו בטל להשי"ת רק יש לו מקום לבחור חלילה בהיפך רצון ה'. נמצא שיש ב' מקומות שיכול אדם להיות דבוק בו, מקום של ידיעה, ומקום של בחירה, ובעת שנמצא במקום הבחירה, אין לו ידיעה, ואם הוא דבוק בידיעה, הרי הוא בן חורין ממקום הבחירה. ובאמת מקום הידיעה הוא בגן עדן, ומקום הבחירה הוא מחוץ לגן העדן, לכן נענש אדם על חטא עץ הדעת שגורש מגן עדן אל מקום הבחירה, ועל כן התיקון הוא "עד דלא ידע" להפקיר הידיעה הגשמית שלו שהוא מקום הבחירה, שמרגיש עצמו כמי שמבין ויודע לבחור, ולהביא עצמו למצב של ביטול הידיעה רק להיות דבוק בידיעה ה'.

והנה נתבאר בארוכה בזה"ק, שכל מה שאירע עם אסתר המלכה היה בסיבה שהפרידה בין הטוב והרע, ובוזה היה כוחה להשביע שידה כמו שאמרו חז"ל, שאת חלק הרע נתנה ברשות היצר, ולעצמה השאירה את החלק הטוב ונעשתה מרכבה לעץ הדעת טוב, ואילו את חלק הרע שבעץ הדעת שלחה לאחשוורוש. [ובאמת זהו ענין עמוק מאד, ואף שיש מי שאומר כאן שהוא מבין, אין מועיל בזה ההבנה בעת שנופלים למקום הבחירה... רק אם מתדבקים במקום של עד דלא ידע, בחיי ביטול להשי"ת, אז יש שמירה גם במקום הבחירה].

ובזאת תיקנה אסתר המלכה את החטא של חוה, "ותלקח אסתר לבית המלך" הוא מלכו של עולם, כיון שהפרידה את חלק הרע שנתערב בסיבת פגם עץ הדעת, נלקחה לבית המלך היפך מה שנתגרש אדם מגן עדן, ועל זה אמרו שהיתה בחיקו של מרדכי, כי מרדכי הצדיק היה שלימות הטוב לעומת זה של אחשוורוש. לכן הוא זמן מסוגל מאד כשפורים חל בער"ש, שבערב שבת משעה החמישית מתעלה קלי' נוגה ומתהפך אל הקדושה, לכן תיקונו להעביר הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום, שאונקלוס הגר היה מקלי' נוגה מעורב טוב ורע, וכיון שהלך אל הקדושה גבר עליו חלק הטוב והכניע הרע (ספר הליקוטים ריש פרשת נח), וזה מה שיארע בכל ערב שבת שמתפרד חלק הטוב שהיה מעורב ברע בקלי' נוגה והולך אל הקדושה, ואילו הרע חובר אל הקלי' ויורד לנוקבא דתהום רבא.

והנה איתא בזה"ק שאדם הראשון לא היה יכול להסתכל בפני חוה, ובכתבי האריז"ל ביאר שחוה היתה מושכת הארה מכתר עליון, וזה כוונת "מלך עוזר ומושיע ומגן" בתפילת הלחש, דמגין גימ' ג' פעמים שם א"ל, והשם א"ל הוא "אור פני א"ל" גימ' חשמ"ל, וב"פ א"ל במילוי גימ' ש"ע כמספר חשמ"ל (שעולה ש"ע"ח), והיינו שהאיר על חוה בחינת מלכות הארת הכתר העליון קודם שהיה משתלשל בסדר המדרגות דרך אדם הראשון.

וזהו עולם התיקון שנקרא ג"פ שם א"ל, לכן כשחוזרים האורות פב"פ אומרים "מלך עוזר ומושיע ומגן", וכן מכוונים בו בהושענא רבא ב' הקפות,

לעשות מגינים לישראל. וזה כוונת ברכת "שעש"ה ניסים", ש"ע ש"ה, להמתיק שם אלקים העולה ש"ה, ע"י הארת ש"ע נהורין מאור פני א"ל. [וזה היה דרכו של הרבי ר' מיכלי זלאטשובער זי"ע, להיות למעלה למעלה ועם כל זאת להכניע עצמו למטה, כמו שלמדים מספר תלמידו "יושר דברי אמת"].

[ואנו מבקשים שלא יחשוב ה' לי עוון על גילוי סודות התורה ברבים, כי אם חייבו חז"ל להרבות שתיית יין בפורים, על כרחך שנתנו רשות לגלות סודות התורה, דנכנס יין יצא סוד...].

והנה ידוע ששם א"ל יוצא משם הוי"ה (דמילוי שם ס"ג הוא ייא"י גימ' א"ל), וג' שמות הוי"ה (מהם יוצאים ג' שמות א"ל) עולים בגימ' מגל"ה, ובסידור הרש"ש צייר הוי"ת אלו בעייניו ותגין (שם הוי"ה בצירוף עיגולים ומשחתין מחברים ביניהם, ותגין עליהם למעלה כמבואר בכתבי האריז"ל), ושמות אלו הם סוד השגחה פרטית גילוי עיני ה' בעולם אשר נתגלה בסיפור מעשה המגילה, והגילוי הזה מביא את העולם לתיקונו השלם בסוד גילוי אור פני א"ל. וזהו ויהי בימ"י אחשוורוש, ויהי גימ' א"ל, בימ"י גימ' ב"פ שם א"ל, הרי ג' שמות א"ל גימ' מגן, שזה היה התיקון בימי אחשוורוש כנ"ל. וזה טעם היות בבית המקדש צ"ג כלים, כנגד ג' שמות א"ל העולים צ"ג, וכמאמר הפייט ביום הכפורים "נחשב כצ"ג באיתון, דחות בפלולי עקלתון, ונקדישך בשבת שבתון קדוש", וגילה הרה"ק מאפטא זי"ע שבפיט זה נרמזים כל סודות עבודת יום הכיפורים, צ"ג כלים שהיו בבית המקדש, וצ"ג כלים שנשברו בשבירת הכלים ונתעלו אח"כ בעולם התיקון בשם ס"ג ונעשה מגין, בסוד "פקח עיניך וראה" שגילה האריז"ל דג' פעמים שם ס"ג גימ' פק"ח עם הכולל, וכשנפקחים עיני מעלה בהשגחה פרטית על ישראל, מתהווה סיפור "ויהי בימי אחשוורוש" (והחל לנגן "ויהי בימי אחשוורוש"...).

(אחר שהכריזו על ילד שמחפש את אביו) מורי ורבותי, איינגל זיכט זיין טאטן! בן מבקש את אביו... פעם שיחק נכדו של הרבי ר' ברוכ"ל ממעזבז זי"ע במשחק מחבואים עם חבריו, וכיון שהחביא עצמו ואף אחד לא בא לחפש אחריו, בא בבכיה לפני סבו הגדול על שהחביא עצמו ואין מחפשים אחריו, ובכה עמו הרבי ר' ברוכ"ל ואמר, דער רבונו של עולם זאגט אויך ער האט זיך באהאלטן און קיינער זוכט עם נישט... (גם הרבוש"ע אומר שהחביא עצמו כביכול ואין מחפשים אחריו).

אכן אנו מחפשים את מקומו של עולם, חז"ל הקדושים אמרו (ילקו"ש בראשית כ"ז קי"ז) "למה מכנין שמו של הקב"ה וקורין אותו מקום, מפני שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו", וכתב האריז"ל שמקום בגימ' ב"פ מגין, וכתב עוד שמקום הוא סוד הצמצום שאמר הבורא "הנה מקום איתי", שפינה מקום מאורו כביכול כדי לברוא בו העולם, אמנם מגין הוא היפך הצמצום כי הוא מגלה אור פני א"ל בעולם כמבואר.

וזהו אשר מתגלה במגלה, "ויהי בימי אחשוורוש", ויהי לשון צער, ושורש הצער הוא בצמצום כידוע, ובגלות ישראל אצל אחשוורוש היה תחילה צמצום שהיה נראה לישראל שבא עליהם כליה חלילה, והיה מצב של מים תחתונים בוכים אנן בעינין למהוי קמיה מלכא, שהיה מלכו של עולם בהסתר, אמנם האמת ש"הוא אחשוורוש", שהבורא כביכול הוא בעצמו בחינת אחשוורוש, היינו שהצמצום הוא המקום ב"ה בעצמו, ומתוך הצמצום הזה באו לידי גילוי השלם, כמ"ש התניא שבאמת אין שום צמצום בעולם דאני ה' לא שנית, לכן אמר "הוא אחשוורוש", הבורא הוא למעלה מהצמצום ובתוך הצמצום, וע"ז אמר רבי עקיבא "אל תאמרו מים מים שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני", מי שאומר שיש פירוד בין מים עליונים ולתחתונים הוא דובר שקרים, כי גם בתוך ההסתר שורה אלופו של עולם.

לכן אמר בלשון צער "ויהי בימ"י", כי לפני נראה שיש ב' ימ"י, היינו ב' מים נפרדים, ובמגילה מתגלה שבאמת אין שם מים מים, כי הוא (ויהי בימ"י) בגימ' ג"פ א"ל כנ"ל, ואז מתגלה שהרקיע המבדיל בין המים העליונים לתחתונים הוא רק לפני, אבל באמת אין שום הסתר, לכן "אחשוורוש הוא אחשוורוש" גימ' "ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים" (בראשית א' ו').

ואולי בדרך צחות היה זה כוונת הנביא הושע "יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו" (הושע ו' ב'), יחינו מיומיים, כשחוזרים מן הטעות כאילו יש ב' מים, אז ביום השלישי יקימנו ונחיה, כנגד "בשנת שלוש למלכו" שנתגלה סוד השגחה פרטית בעולם (והחל לנגן התיבות התיבות "יחינו מיומיים" בניגון ופרצת...).